

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו זברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5).

סיכומי הדף היומי
 מערכה: 073-249-0403
 sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליון
224

דף י"א - ע"ב
 מולח כמה חתיכות בשר בבת אחת אף על פי שאינו צריך אלא לחתיכה אחת - שטרחה אחת היא. לרב אדא בר אהבה מערים, שמולח זו לאכלה היום, וחוזר ואומר חתיכה השניה ערבה עלי יותר ומולח (וראה עוד רש"י להלן דף י"ז: ד"ה ואם הערים) איזו הערמה הותרה).
משנה . תריסי חנויות: לבית שמאי - לפי תנא של משנתנו אין מסלקים אותם, ולפי ר' שמעון בן אלעזר מסלקם ואינו מחזירם. לבית הלל - מותר אף להחזירם, ודווקא של חנויות שיש בזה צורך לרבים בזה התירו סופם משום תחילתם, אבל של בתים אסור, ואף על פי שאין בנין וסתירה בכלים אסור מדרבנן.

כהן שיש לו רטיה על ידו וצריך לסלקה בשעת העבודה שלא תהא חציצה - מותר להחזירה אחר העבודה, שהתירו שבות בסופו משום תחילתו, כדי שלא ימנע מעשיית העבודה, אבל במדינה אסור.
הפותח חביתו למכור יינו לעולי רגלים, וכן המתחיל בכיכרו, ויד הכל ממשמשת בהם וטומאת עם הארץ ברגל טהורה, ונשאר מחביתו וככרו אחר הרגל - לרבי יהודה אם התחיל למכור ברגל יגמור ומכור לחברים האוכלים בטהרה - שהתירו סופם מפני תחילתם, שאם לא נתיר לו לא יפתח מעיקרא, לחכמים לא יגמור - שחזר עליהם דין טומאה.
תריסים שאין להם ציר כל עיקר - מותר לפתוח ביום טוב גם לבית שמאי, יש להם ציר מן הצד - אסור גם לבית הלל, ונחלקו ביש להם ציר באמצע - אם גוזרים אטו ציר מן הצד.

ביצה דף י"ב. יום א' פרשת האזינו - ו' תשרי תשפ"ב

דף י"ב - ע"א
משנה . לבית שמאי לא מוציאים לרשות הרבים ביום טוב - קטן, לולב, ספר תורה. ולבית הלל מותר. לפי רבה - נחלקו אם יש איסור הוצאה ביום טוב, ונחלקו בביאור הפסוק בירמיה 'ולא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת' אם 'שבת' לאפוקי יום טוב, או הזהיר על שבת משום שהיא חמורה יותר, אך הוא הדין יום טוב. לשאר האמוראים - לכולי עלמא יש איסור הוצאה ביום טוב, ונחלקו אם אומרים מתוך שהותרה הוצאה לצורך הותרה גם שלא לצורך.
השוחט עולת נדבה ביום טוב - לבית שמאי לוקה, שאפשר להקריב לאחר יום טוב, לבית הלל אינו לוקה, דאמרינן מתוך וכו'.
המבשל גיד הנשה בחלב ביום טוב ואכלו לוקה ג' - משום אוכל גיד, ומשום בישול בשר בחלב, ומשום אוכל בשר בחלב. ולבית שמאי שלא אומרים 'מתוך' לוקה עוד ב' - על הבערת האש ביום טוב, ועל בישול ביום טוב.

דף י"ב - ע"ב
הולכת מתנות כהונה לכהן ביום טוב:
משנה . תרומה שהופרשה מערב יום טוב: לרבי יהודה ולאחרים - לכולי עלמא אסור. לרבי יוסי - לבית שמאי אסור ולבית הלל מותר.
זרוע לחיים וקיבה שהורמו ביום טוב מבהמה שנשחט ביום טוב, וכן חלה שהופרש מעיסה שנעשה ביום טוב - בין לבית שמאי ובין לבית הלל מותר להוליכם ביום טוב כשם שמותר להפרישם ביום טוב. ולהוי אמיאנא בדעת אחרים - לבית שמאי אסור ולבית הלל מותר.
נשחט או נעשה בערב יום טוב והופרש בין בערב יום טוב ובין ביום טוב: לבית הלל מותר (ושאני תרומה שאסור להפריש ביום טוב). **לבית שמאי:** בפני עצמם - לרבי יוסי מותר, לרבי יהודה ואחרים - אסור (כשם שאסור להוליך תרומה), יחד עם אלו של היום - לרבי יהודה מותר לאחרים אסור.
הלכה כרבי יוסי אליבא בית הלל - שמותר להוליך אפילו תרומה שהורם מאתמול וכל שכן מתנות.

לומד יקר קח לך עוד זכות וסניגור ליום הדין
 וקח חלק בזיכוי הרבים
בהפצת סיכומי הדף היומי - מחודדים
 בהוראת קבע דרך נדרים פלוס או בהעברה בנקאית .
 זיכוי הרבים הערובה להיכתב בספר החיים
 כי רבים צריכים לו והוא צריך לחיות בשבילם
 (ר' ישראל סלנטר)

ביצה דף י"א. שב"ק שובה פרשת וילך - ה' תשרי תשפ"ב

דף י"א - ע"א
זימן בתוך הקן ומצא לפני הקן אסורים, לר' חנינא - מפני שחוששים שבאו מעלמא, שרוב וקרוב הלך אחר הרוב. לאביי - מיירי כשיש דף לפני הקן שיושבים עליו יונים מעלמא, וכל הספיקות קרובות הם. לרבא - מיירי כשיש שני שובכים זו למעלה מזו, וזימן של תחתונה ומצא העליונה ריקה, שחוששים שאלו שזימן הלכו לעלמא ואלו שבתוך הקן מן העליונה הם וירדו למטה, ואפילו זימן של עליונה ומצא התחתונה ריקה, חוששים שאלו של התחתונה הם שעלו למעלה, והגם שקטנים הם חיישינן.

לא היו סביבות הקן יונים אחרים אלא אותם שזימן - כל שאין קן אחר בתוך חמישים אמה אפילו מצא את אלו שזימן מחוץ לקן מותרים אם אינם יכולים לפרוח, שלא חוששים שהלכו לעלמא ואלו אחרים, ואף אם יש קן אחר בתוך חמישים אמה אלא שבליטת הבית מפסיקה בין הקינים לא חוששים שאחרים הם - שאינם מדדים אלא כל זמן שרואים הקן.

משנה . לבית שמאי אין נוטלים ביום טוב את העלי (מכתשת) שהוא כלי שמלאכתו לאיסור אפילו לצורך דבר המותר (לחתוך עליו בשר), ולבית הלל מותר, אך לאחר שגמר לחתוך הבשר שוב אסור לטלטלו.

בית שמאי אוסרים להוליך טבח וסכין אל הבהמה ולהיפך, וכן אסור להוליך תבלין ומדוכה זו אצל זו שמא יחזור בו, ובית הלל מתירים. ומודים לבית שמאי שמותר לטלטל כלי המיוחד לקצב עליו בשר ולא חיישינן שיחזור בו ונמצא שטרח חינם, שרק בטבח וסכין חוששים שמא יראה שהבהמה כחושה ולא ישחוט, וכן בתבלין ומדוכה חוששים שיחליט לבשל תבשיל אחר שאינו צריך לתבלינים אלו, אבל בבשר ודאי צריך לחתכו. ואף כלי חדש מותר ולא חוששים שיתחרט מלהשתמש בו.
לבית שמאי אין שוטחים את העור שהופשט ביום טוב במקום דריסת הרגליים שנעבד על ידי הדריסה, וכן לא יגביה לטלטל אלא אם יש עמו כזית בשר. לבית הלל בהמה שנשחטה ביום טוב מותר לשטוח עורה, שהתירו סופם מפני תחילתם - שאם לא נתיר ימנעו עצמם מלשחוט ומשמחת יום טוב.

מולחים בשר לצלי על גבי עור הבהמה גם לבית שמאי אף על פי שהמלח מועיל לעיבוד, ודווקא לצלי שאין מולחים אותו יפה, ולא לצלי כעין קדירה שמולחים אותו יפה יפה.

אין מולחים החלבים ביום טוב כדי שלא יסריחו, ואין הופכים אותם לתקנם, ולרבי יהושע שוטחם ברוח על גבי יתדות. יש אומרים שהלכה כרבי יהושע הגם שיחיד הוא, ויש אומרים שאין הלכה כמותו, ולא התירו סופו משום תחילתו - שלא ימנע מלשחוט - כפי שהתירו בית הלל שטיחת העור - שאני התם כיון שראוי להסב עליו יאמרו שלצורך יום טוב מטלטלו, אבל אם נתיר לשטוח חלבים מוכח שלצורך עיבוד הוא ויבואו גם למלוח שהוא איסור מדאורייתא.

דף י"ג - ע"א

המולל מלילות בידיים להוציא זרע החיטים וכן חרדל בשרביטים - דש כלאחר יד הוא, ובשבת אסור מדרבנן, ביום טוב - מותר. ולהלן (ע"ב) מבואר שצריך שינוי מדרכו בחול: לאביי בשם רב יוסף - מוללו בין גודל לאצבע, לרב אויזא בשם רב יוסף - בין גודל לשתי אצבעותיו, לרבא - כל מולל באצבעותיו שינוי הוא.

מולל מלילות מערב שבת ולמחר מנפח מיד ליד (ולא בקנון ותמחוי) שלא כדרכו בחול - לרב מקשרי אצבעותיו ולמעלה ולא בכפו, לר' אלעזר בידו אחת ואף בכל כוחו (להלן ע"ב - ד').

ביום טוב מנפח מעט מעט אפילו בקנון ותמחוי, אבל לא בטבלא נפה וכברה - שאין דרך לעשות בכלים הללו אלא הרבה, ונראה כעושה למחר.

הכניס לביתו שבלים לעשות מהם עיסה - אוכל מהם עראי ופטור מתרומה כל זמן שלא דש ומרח בכרי, שלא נגמר מלאכתו לתרומה. **הכניסם לאכלם מעט מעט על ידי מלילות** - רבי מחייב בתרומה שזה גמר מלאכתם כיון שאין סופם לבא לידי גורן, רבי יוסי בן יהודה פוטר שאין דיגון אלא קבוץ בכרי, ומודה בהכניסם לעשות מהם עיסה ונמלך עליהם למוללם - כיון שהכניסם לשם גורן גמור ירדה להם תורת תרומות ומעשרות, ומיד כשנמלך עליהם למוללם מתחייב בתרומה.

מחלוקת רבי ורב יוסי בן יהודה היא רק בשבלים - שרובם לדישה, אבל בקטניות - ללישנא קמא לאביי כיון שהרבה בני אדם אין חובטים אותם יחד אלא כדי קדירה - הכנסתם בחבילין זהו גורנם, ללישנא בתרא לאביי סתם הכנסתם למרוח, ומודה רבי שפטור, ורק בשבלים מחייב כיון שהרבה כונסים אותם למלילות.

כיון שהתיר רבא למולל מלילות ביום טוב לאכלם מצינו תרומה שזכאי בהרמתה ביום טוב, ומה שכתוב במתני' שאינו זכאי בהרמת תרומה ביום טוב היינו ברוב תרומות.

דף י"ג - ע"ב

מעשר ראשון שהקדימו בשבולים - כיון שקרא עליו שם מעשר טובלו לחייבו בתרומת מעשר, אמנם פטור חלק המעשר מתרומה גדולה - שנאמר 'הרמותם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר' - ולא תרומה גדולה.

מעשר ראשון שהקדימו אחר שהתמרח בכרי חייב בתרומה, שאמר 'מכל מתנותיכם תרימו את כל תרומת ה', 'מכל מרבה זה שנתמרח שבא לכלל דגן.

לוי שנתנו לו שבלים במעשרותיו קודם שתרמו מהם תרומה - קנסוהו על שהקדימו לתרומה לעשות אותם גורן, ענבים - עושה אותם יין, זיתים - עושה אותם שמן, ומפריש עליהם תרומת מעשר ונותנם לכהן, שכשם שתרומה גדולה אינה ניטלת אלא מן הגורן ומן היקב כך תרומת מעשר. **'ונחשב לכם תרומתכם'** - בשתי תרומות הכתוב מדבר - תרומה גדולה ותרומת מעשר, כשם שתרומה גדולה ניטלת באומד ובמחשבה כך תרומת מעשר.

המקלף שעורים לאוכלם חיים - מקלף אחת אחת ואוכל ופטור מן המעשר.

המקלף שעורים ונתן בתוך ידו - אינה מלאכה לענין שבת אף על פי שלגבי ענין מעשר הוא גמר מלאכה - שבשבת צריך מלאכת מחשבת שהיא מלאכת אומנות.

המולל מלילות של חטים מנפח מעט מעט ואוכל ופטור מן המעשר, ואם נפח ונתן לתוך חיקו חייב, וכן לענין שבת.

העמדת ערמה הוי גמר מלאכה לענין מעשר ולא לענין שבת.

דף י"ד - ע"א

משנה. תבלין ביום טוב - לבית שמאי נידוך כדרכו ובשינוי קל במדוך עץ, לבית הלל אין צריך שינוי כלל ונידוך כדרכו במדוך של אבן.

מלח ביום טוב - לתנא של משנתנו לכולי עלמא צריך שינוי, אלא שלבית שמאי צריך שינוי גדול - בפך של חרס ובעץ הפרור, ולבית הלל די בשינוי קטן - במדוך של עץ.

הטעם שמלח צריך שינוי יותר מתבלין - מחלוקת רב הונא ורב חסדא אם משום שכל מיני תבשיל צריכים מלח וכבר ידע מערב יום טוב שיצטרך לו והיה לו לטוחנו מערב יום טוב, אבל לא כל תבשיל צריך תבלין ולא ידע מערב יום טוב שיצטרך לו, או משום שמלח אינו מפיג טעמו אם טוחנו מערב יום טוב מה שאין כן תבלין, ונפקא מיניה בין הטעמים - א. אם ידע מאתמול שעתיד לבשל ביום טוב תבשיל שצריך

לתבלין (-לטעם ראשון צריך שינוי לפי הטעם השני אינו צריך). ב. תבלין כרכום שאינו מפיג טעמו (-לטעם שני צריך שינוי לטעם ראשון לא צריך).

מלח לשיטת ר' מאיר - מותר לטוחנו לכולי עלמא בלי שינוי יחד עם תבלין, ומחלוקת בית שמאי ובית הלל הוא לטוחנו בפני עצמו - לבית שמאי רק בשינוי ורק מעט לצלי ולא הרבה לקדירה, ולבית הלל נידוך כדרכו ואפילו לקדירה.

רב יהודה בשם שמואל פסק כבית הלל אליבא דר' מאיר והתיר לדרך מלח כדרכו במדוך של אבן, וכן נהג רב אחא ברדלא, אך הצריך שינוי קל - להטות המדוכה על צידה.

אין עושים טיסיני ביום טוב, והיינו לכתוש חיטים עד שנחלקת כל חיטה לארבע - שטורח גדול הוא, ואפילו במכתשת קטנה העשויה לתבלין שהוא כלאחר יד, ורבא אמר שדווקא בארץ ישראל שיש להם עבדים הכותשים עבורם ומזלזלים ועושים בגדולה ואומרים שעשו בקטנה, אבל בבבל שאין להם עבדים שיזלזלו - מותר בקטנה. **שאר תבשילים כגון חילקא ודייסא** (שאינן בהם טירחא כטיסיני) - לאביי, בגדולה אסור בקטנה מותר, לרבא דינם שוה לטיסיני.

דף י"ד - ע"ב

משנה. הבורר קטניות ביום טוב - לבית שמאי יטול המאכל והפסולת נשאר בכלי, לבית הלל בורר כדרכו הפסולת מתוך האוכל בחיקו בקנון ובמתחוי, אבל לא בטבלא (דף) בנפה ובכברה. והיינו כשפחות טירחא לבורר הפסולת, אבל אם טורח יותר לבורר הפסולת מאשר לבורר האוכל, כגון שהיא דקה - גם בית הלל מודים שיבורר האוכל. **פסולת מרובה על האוכל** - בטל האוכל במיעוטו, והוא ככולו פסולת ואסור לטלטלו.

לרבן גמליאל מותר גם לבורר ביום טוב על ידי ש'מדיח ושולח', וכגון מביא דלי מלא עדשים ומציף עליו מים ונמצא אוכל למטה וקש למעלה, או עפר למטה ואוכל למעלה.

משנה. שילוח דורון של אוכל ביום טוב - לבית שמאי אין שולחים אלא מנות מוכנות לאכילה, לבית הלל שולחים בהמה חיה ועוף בין חיים ובין שחוטים, אך לא תבואה שאינה ראויה להיות שאין טוחנים ביום טוב, ור' שמעון מתיר אף תבואה - שיכול לבשל בקדרה, או לכתשה במכתשת קטנה, או לתנה לפני בהמתו.

לא ישלח דורון על ידי שלושה אנשים - שאוושא מילתא ונראה כמוליך למכור בשוק, ומסתפק רב אשי בשלושה אנשים שכל אחד מוליך מין אחר.

משנה. משלחים בגדים בין תפורים בין שאינם תפורים, כל שהם לצורך המועד כגון שראויים לכסות בהם או לישב עליהם, ואפילו הם כלאים - אם הם קשים שאינם מחממים.

'ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך' - אבל אתה יכול להציעו תחתיד, אך אסור חכמים לעשות כן שמא תכרך לו נימא על בשרו (נימא גסה שמחממת מקומה, או אף בסתם נימא משום שהמצע מחמם מלמטה וכריכת הנימא מחשבתו כנגד).

אפילו עשר מצעות זו על גבי זו וכלאים תחתיהם אסור מדרבנן לישן עליהם, אלא אם כן הם קשים שאינם מחממים.

וילון של כלאים אסור לתלות - כיון שהשמש מתעטף בשוליו (ולכן יש עליו שם כלי לקבל טומאה), אלא אם כן הוא קשה שאינו מחמם.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת רחל פישער ע"ה בת ר' צבי נלב"ע ערב יום הכיפורים תשל"ט

דף ט"ז - ע"א

בגדים קשים אין בהם משום כלאים שאינם מחממים, ומותר לישב עליהם, וכן עקבים הנעשים משעטנז שקשים הם.

סנדל המסומר אסור לנעלו בשבת ויום טוב, לכן אין שולחים אותו דורון לחבירו ביום טוב, שלא יאמרו שמותר לנעלו, אבל מותר לטלטלו שכלי הוא.

מנעל שאינו תפור אף על גב שתפוס בסיכי (-יתדות קטנות של עץ וי"א שתפורו שתי תפירות באמצעו, ובראשו, ובעקבו), אין שולחים אותו דורון ביום טוב.

כל בגד שהוא מתוקן כל צורכו שולחים אותו דורון ביום טוב, ואפילו תפילין הגם שאין מניחים אותם ביום טוב שאף אם ניחם אין בזה איסור. היה בא בדרך בערב שבת או יושב בבית המדרש ותפילין בראשו ושקעה עליו חמה - מניח ידו עליהם ומוליכם עד בית הסמוך לחומה או בית הסמוך לבית המדרש אם הם משומרים שם מפני הגנבים והכלבים, ואם אינם משומרים שם אלא מהכלבים אך לא מגנבים - אף על פי שרוב לסטים ישראל הם, כיון שהם בראשו ודרך מלבוש העברה כלאחר יד היא - התיירו משום בזיון שיוליכם עד ביתו.

המוצא תפילין בשבת בשדה במקום שאינם משתמרים מהכלבים - ניחם כדרך הבחנתם בחול ויכניסם לעיר זוג זוג, אבל אם הם משתמרים מהכלבים אף שאינם משתמרים מגנבים - לא יזיזם ממקומם. הדרן עלך פרק ביצה שנולדה

פרק יום טוב

משנה . יום טוב שחל בערב שבת לא יהא עיקר בישולו לשם שבת אלא ליום טוב, ומה שאר (בלי הערמה) יהא לשבת.
עירוב תבשילין - לבית שמאי שני תבשילין, ודג וביצה שעליו נחשבים שני תבשילין, לבית הלל די בתבשיל אחד (ועי' דף ט"ז: דעת רשב"א).
נאכל או נאבד העירוב קודם שבישל כל צרכי שבת - לא יבשל, ואם השתייר ממנו כל שהוא (כזית. להלן דף ט"ז) מבשל.

טעם תקנת עירוב תבשילין - לרבא כדי שיברור מנה יפה לשבת ולא יגמור הכל ביום טוב, ומן הדין יכול לברור מנותיו ביום טוב לשבת, ומשום שמא יפגע תקנוהו לעשותו מערב יום טוב, לרב אשי לא משום כבוד שבת תקנוהו אלא לכבוד יום טוב, כדי שיאמרו אין אופים מיום טוב לשבת אלא אם כן התחיל מערב יום טוב, קל וחומר מיום טוב לחול. **רבי אליעזר הקפיד על אלו שיצאו ביום טוב באמצע הדרשה** שמוניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה - מפני שסובר ששמחת יום טוב רשות ולא מצוה, מכל מקום אמר בגמרא הדרשה - 'לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים' וגו' משום שמחת יום טוב.

'עצרת לה' אלוקיד' ו'עצרת תהיה לכם' - לרבי אליעזר או כולו לה' או כולו לכם, לרבי יהושע חלקהו - חציו לה' וחציו לכם.

'שלחו מנות לאין נכון לו' - לרב חסדא היינו למי שלא הניח עירובי תבשילין, ויש אומרים למי שלא היה יכול להניח כגון שהיה טרוד, אבל מי שהיה לו להניח ולא הניח פושע הוא.

'כי חדות ה' היא מעוזכם' - אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: בני, לוו עלי וקדשו קדושת היום והאמינו בי, והשמחה שאתם עושים בשבילי היא מעוזכם ותעזור אתכם לשלם.

הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהם אילן חשוב ששמו 'אדר' - או משום שכתוב 'אדיר במרום ה'" הרי שאדר הוא לשון חוזק, או כמשמעות שמו - שהוא קיים לדורי דורות, שאין שדהו נגזלת מפני שיש לאילן זה שם ונקראת השדה על שמו, ופירותיה משתמרים.

ביצה דף ט"ז . יום ה' - יום הקדוש תשפ"ב

כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה (חוץ מהוצאת שבת ויום טוב ובניו לתלמוד תורה), שנאמר 'תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו' - זה ראש השנה שהוא חג שהלבנה מתכסה בו, וכתוב 'כי חק' וגו' שהוא לשון מזונות.

הנותן מתנה לחבירו - אם עתיד לגלויי אינו צריך להודיעו, שנאמר 'ומשה לא ידע כי קרן אור פניו', ואם אינה עתיד לגלויי צריך להודיעו, שנאמר 'לדעת כי אני ה' מקדישכם' - אמר הקדוש ברוך הוא למשה לך והודיע לישראל על מתנת השבת, ואף שעצם המתנה עתיד לגלויי מתן שכרה לא עבידא לאגלויי.

הנותן פת לתינוק צריך להודיע לאמו על ידי סימן שיסוכו בשמן ויתן כחול סביבות עיניו, וכשחוששים לכשפים ישפשף וימרח עליו מהמין שנתן לו, שמתוך כך ידעו אביו ואמו שהוא אוהבם ותרבה חיבה ורעות בישראל.

כל המצוות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל בפהרסיא, חוץ משכר שבת ויש אומרים נשמה יתירה של שבת, שנאמר 'ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם'.

עירוב תבשילין - תבשיל ולא פת, ללישנא קמא לאביי משום שצריך דבר שלא שכיח, ופת שכיח, אבל דייסא לא שכיח ומערבים בה, ללישנא בתרא משום שצריך דבר שמלפת שמוכח שעשוי לשבת, וכן בדייסא לא מערבים, משום שלא מלפת.

עדשים שבשולי קדרה - אם יש בהם כזית סומך עליהם מערב יום טוב לשם עירוב, ולא אומרים שלא חשוב ובטלי.

שמנונית שעל גבי הסכין גוררו מערב יום טוב, ואם יש בו כזית סומך עליו משום עירוב תבשילין.

דגים קטנים מלוחים כיון שיכול לאכלו חי אין בישולו מהני ואין בו משום בישול גוים, ואם צלאו סומך עליהם משום עירובי תבשילין, אבל אם טגנו נכרי בשומן קרבי דגים וקמח אסור, שהקמח הוא עיקר והוא אינו נאכל חי ויש בו משום בישולי גוים.

עירוב תבשילין צריך כזית, ואף למאה די כזית אחד.
עירוב תבשילין שנאבד חלק ממנו כל שנשאר כזית סומך עליו לבשל בשבילו.

עירוב תבשילין היינו - מבושל, צלוי, כבוש, שלוק (-מבושל הרבה מאוד), וכן דג מליח שנתנו עליו חמין מערב יום טוב.

אפשר לעשות עירוב תבשילין עבור כל בני עירו, ועבור אלו שבתוך תחום שבת שלו, ומהני למי ששכח לעשות עירוב אבל לא למי שפשע ולא עשה שאין דעתו עליהם.

יום טוב שחל ערב שבת אין מערבים עירובי תחומין לצורך שבת - שכמתקן הוא. **עירובי חצירות** - לתנא קמא אין מערבים, ולרבי מערבים (ויש הופכים השיטות), משום שאין כח לאסור מלתקן לצורך מחר דבר שהוא מותר בו ביום - ואין איסור טלטול בחצירות ביום טוב. ונחלקו האמוראים בפסק ההלכה.

בעבור שיתן צדקה בעד הזכרת נשמתו - אפשר להעביר למערכת מעות יזכור לסיכומי הדף היומי - מחודדים

ביצה דף י"ז . יום ו' פרשת האזינו - י"א תשרי תשפ"ב

תפילת הלחש ביום טוב שחל בשבת: לבית שמאי שמונה ברכות - שבת בפני עצמה ויום טוב בפני עצמה, לבית הלל שבע ברכות - מתחיל ומסיים בשבת, ומזכיר יום טוב באמצע, לרבי - גם בחתימה מזכיר יום טוב ואומר 'מקדש השבת ישראל והזמנים', וכן הלכה. (ותני תנא קמיה דרבינא שחתימה 'מקדש ישראל והשבת והזמנים', ופרכוהו שאין ישראל מקדשים השבת).

שחרית ומנחה בשבת שחל בראש חודש או בחולו של מועד - מתפלל שבע ברכות כשאר שבתות, ומזכיר ראש חודש וחול המועד (ואם לא הזכיר חול) - לתנא קמא בעבודה, לרבי אליעזר בהודאה, לר' שמעון בן גמליאל ורבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא באמצע ברכה אמצעית (אך מתחיל ומסיים רק בשל שבת), ופסק רב הונא כתנא קמא.

תפילת מוסף בשבת שחל בראש חודש או בחולו של מועד - מתחיל ומסיים ברכה אמצעית בשבת ואומר קדושת היום באמצע, ולרבי אף מסיים 'מקדש השבת וישראל והזמנים', או 'וראשי חדשים' בראשי חדשים, וכן הלכה.

מניח אדם עירוב תבשילין ביום טוב ראשון שחל ביום חמישי, ומתנה: אם היום חול ומחר קודש עירובי עירוב, ואם להיפך איני צריך לעירוב. ובעירובי תחומין - לרב יכול להניח ולהתנות: אם היום חול ומחר קודש עירובי עירוב, ואם היום קדוש אין בדברי כלום, ולמחרת יחזור ויערב באותו פת באותו תנאי, לרבא - עירובי תחומין אסור להניח, שלא התירו לקנות שבתה ביום טוב אפילו מספק, ורק עירוב תבשילין התירו משום כבוד שבת.

אין אופים מיום טוב וראשון ליום טוב שני, אבל ממלאה אשה כל הקדירה בשר אף על פי שאינה צריכה אלא לחתיכה אחת, וכן ממלא נחתום חבית של מים אע"פ שאינו צריך אלא לקיתון אחד, שטרחה אחת היא לכולם, ולמלאות תנור פת אם אינו צריך הכל להיום - לתנא קמא אסור, שכל ככר צריכה אפיה ורדיה לעצמה, ולר' שמעון בן אלעזר מותר, שהפת נאפית יפה בזמן שהתנור מלא, וכן פסק רבא.

מי שלא הניח עירובי תבשילין - לא יאפה, יבשל, יטמין, לא לו ולא לאחרים, ולא אחרים בשבילו אלא אם מקנה להם קמחו.

עבר ואפה ביום טוב לצורך שבת בלי עירוב תבשילין - איבעיא שלא איפשטא אם מותר לאוכלו בשבת.

אכל את העירוב תבשילין ביום טוב - לא יאפה או יבשל או יטמין אחר כך, לא בשבילו ולא בשביל אחרים, ולא אחרים בשבילו, ואם כבר אפה ובישל והטמין יכול לאכלו.

מבשל בשביל יום טוב ואם הותר הותר לשבת, ובלבד שלא יערים לומר שצריך להזמין אורחים ביום טוב, ואם הערים אסור לאכלו בשבת, ואף אם נאמר שעבר ובישל בלי עירוב תבשילין מותר לאכול בשבת - שאני הערמה שהחמירו בה רבנן יותר ממזיד, שסבר לעשות בהיתר ולא ישיב אל לבו לחזור בו, ואחרים לומדים ממנו ונעקר תורת עירוב.

עבר ועישר פירותיו או טבל כליו בשבת - בשוגג מותר לאכלם ולהשתמש בהם, ובמזיד אסור, שהחמירו רבנן בדבריהם אפילו גבי עונג שבת, וספק בגמרא אם אסור אפילו אם אין לו פירות אחרים לשבת (עפ"י

הספק הג"ל בעבר ובישל בלי עירוב תבשילין).

לתנא של המשנה - לבית שמאי צריך שני תבשילין, ולבית הלל תבשיל אחד, ומודים בית שמאי בדג וביצה שעליו שנחשבים כשני תבשילים, לר' שמעון בן אלעזר - גם לבית הלל צריך שני תבשילים, ונחלקו בדג וביצה שעליו שלבית הלל נחשב לשני תבשילין ולבית שמאי כאחד, ומודים בית שמאי שאם פרפר ביצה מבושלת לתוך הדג, או רסק לתוכו כרתי - שהם שני תבשילים, והלכה כתנא דידן לפי שיטת בית הלל.

אכל או נאבד עירוב אחר שהתחיל לתקן ולאפות עיסתו - גומרה.

משנה . יום טוב שחל אחר השבת לא מטבילים כלים בשבת, וטבילת אדם לטהר עצמו ברגל שכתוב 'ובנבלתם לא תגעו' - לבית שמאי אסור בשבת, ולבית הלל מותר.

מים שנטמאו מטהרים אותם ביום טוב על ידי השקה בכלי אבן, אבל לא יתן בכלי עץ טמא להטביל אותו אגב השקת המים.

ביצה דף י"ח. שב"ק פרשת האזינו - י"ב תשרי תשפ"ב

דף י"ח - ע"א

הטעם שאין מטבילים כלים בשבת ויום טוב:

לרבה - בשבת אסור משום גזירה שמא יקחנו בידו ויעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים, וגזרו אף בבור בחצירו אטו בור ברשות הרבים. ואסרו גם ביום טוב אטו שבת, שהחמירו חכמים לגזור בזה אף גזירה לגזירה.

לרב יוסף - משום סחיטת בגדים, וגוזרים גם כלים שאינם בני סחיטה אטו בגדים.

לרב ביבי וכן תניא בברייתא - גזירה שמא ישהה כליו בטומאה עד יום טוב שהוא פנוי, ויבא לידי תקלה שישתמש בהם תרומה.

לרבה - שנראה כמתקן כלי, אבל טבילת אדם מותרת משום שנראה כמיקר, ואפילו אם טובל במים רעים - שפעמים בא שרבר ורוחץ אפילו במי משרה, ואפילו בימות הגשמים - שפעמים בא מן השדה מלוכלך ורוחץ.

משיקים מים בכלי אבן לטהר המים - ולא אוסרים השקה אטו טבילה (אף לרבה ורב יוסף שגזרו בטבילה גזירה לגזירה) - שהשקה לטהר מים ביום טוב אינו שכיח, כיון שבהכרח מדובר שאין לו מים אחרים, ומי שאין לו מים אחרים זהיר הוא שלא יטמאו מימיו.

מדלים מים בכלי טמא ביום טוב ונטהר הכלי בטבילתו - ולא אוסרים אטו טבילת כלים בעין (אף לרבה ורב יוסף שגזרו בטבילה גזירה לגזירה) - שמתוך שלא הותרה לו טבילה זו אלא על ידי שאיבת מים שאין זה כדרך שאר טבילות כלים - זכור הוא שטבילת כלים אסורה ביום טוב.

כלי שנטמא באב הטומאה מערב יום טוב - אין מטבילים אותו ביום טוב, נטמא ביום טוב - מטבילים אותו ביום טוב, ולא גזרינו אטו נטמא בערב יום טוב, שכלי שנטמא ביום טוב לא שכיח הוא, שביום טוב כולם זהירים מלהטמא.

כלי שנטמא בראשון לטומאה והוא שני מדרבנן - מטבילים אותו ביום טוב, ולא גזרינו אטו נטמא באב הטומאה, ששני לטומאה מותר לחולין ואסור רק לתרומה שהיא צורך כהנים - וכהנים זריזים הם.

גדה שאין לה בגדים טהורים - מערמת וטובלת ביום טוב בכגדיה, ולא גזרינו אטו טבילת בגדים בעין - שמתוך שלא הותרה אלא על ידי מלבוש זכורה היא שאסור לטבול בגדים ביום טוב.

דף י"ח - ע"ב

כל חייבי טבילות טובלים כדרכם בין בתשעה באב בין ביום הכיפורים, ולא גזרינו ביום הכיפורים משום גזירת תיקון כלי, הגם שאי אפשר לתלות שמיקר ורוחץ - שאין דבר שבשבת החמורה מותר וביום הכיפורים אסור.

החושש בשיניו בשבת - לא יגמע בהם את החומץ ופולט, שמוכח מילתא שרפואה עבד, וכל רפואה בשבת גזרו בה רבנן משום שחיקת סממנים, אבל מטביל מאכלו בחומץ כדרכו, ואם נתרפא נתרפא, וכן מגמע ובוילע אפילו אחר שגמר לאכול, הגם שמוכח שעושה כן משום רפואה, כיון שמוותר בשעת אכילה שאינו מוכח שעושה משום רפואה מותר גם אחר כך - שליכא מידי שחצי שבת מותר וחצי אסור (ואף רבא שבתחילה אסר זאת חזר והתיר מפני סברא זו).

טבילת כלי טמא על ידי השקת מימיו לטהרו - בשבת לכולי עלמא אסור, ביום טוב - לרבי אסור ולחכמים מותר.

השקת מים בכלי אבן לטהר המים - ביום טוב לכולי עלמא מותר, בשבת - לרבי אסור ולחכמים מותר.

ביצה דף י"ט. יום א' - י"ג תשרי תשפ"ב

דף י"ט - ע"א

טבילת כלים בין השמשות של יום טוב - אסורה, שספק יום טוב הוא.

טבילת כלים בין השמשות בימי חול - בסתם אין לטבול, שהרי אינו נטהר עד הערב שמש שלמחרת וזה טועה להשתמש בו מיד (ומדובר בכחן המשתמש בתרומה שצריך הערב שמש). ואם רץ והכלי בידו: לרבנן דבי רב - לתנא קמא כיון שמוחשבתו ניכרת מתוך מעשיו שרץ להטבילו קודם הערב שמש, הרי שיודע שצריך הערב שמש, ואם יראה שלא הספיק לטבול קודם הערב שמש ימתין מלהשתמש בו עד שיעריב שמשו למחר, ולר' שמעון שזורי אין להניחו לטבול, שמא מחמת מלאכתו הוא רץ. ולרבה - בסתם אדם שרץ לכולי עלמא מותר להניחו לטבול, והמחלוקת היא באדם שבא לשאול על כלי שנטמא פחות מכעדרה מן השרץ, האם זהו סימן שאינו יודע גם שצריך הערב שמש, או דווקא השיעור - שאינו מפורש בתורה - אינו יודע, אבל דין הערב שמש המפורש בתורה יודע.

טובלים ביום טוב כלים טהורים שבא לטהרם משום מעלות טהרה, כגון שהטביל על דעת דריכת זיתים ונמלך לעשות בהם גתו, ולכן חוזר וטובל, וכן אם טובל לאכול בהם בחבורה זו ובא להטבילם לאכול בהם בחבורה אחרת.

משנה. - שלמי חגיגה מבחיאים ביום טוב לכולי עלמא, שהם חובת היום כמו שכתוב וחגותם אותו חג לה'.

סמיכה בשלמי חגיגה - לבית שמאי אין סומך עליהם ביום טוב משום שבות כיון שסומך בכל כוחו, והוא משתמש בעלי חיים, ולבית הלל סומך עליהם ביום טוב.

עולת ראייה - לבית שמאי אינה קרבה ביום טוב, שכתוב 'וחגותם אותו חג

לה" - רק שלמי חגיגה ולא עולת ראייה, לבית הלל קרבה, שדורשים לה' - כל לה' מקריבים.

נדריים ונדבות שאין זמנם היום - לכולי עלמא אין קריבים ביום טוב, שיכול להביאם למחר, ואף על גב שגם עולת ראייה ושלמי חגיגה יש להם תשלומים כל שבעה, חיישינן שמא יהא אונס ולא יקריבם. לרב יוסף - מחלוקת תנאים בזה, שלדעת ר' שמעון בן אליעזר לשיטת בית הלל - קרבן שלמים קרבים ביום טוב אף שאין זמנם היום - מפני שיש בהם אכילת אדם.

דף י"ט - ע"ב

אין מבחיאים קרבן תודה בפסח מפני החמץ שבה, ולא בערב פסח - שאין מבחיאים קדשים לבית הפסול, שאינו יכול לאכול חמץ רק עד ארבע שעות ומתוך כך לחמי החמץ באים לידי גותר.

המקריב קרבן תודה בחול המועד סוכות יוצא בה ידי חובתו משום שלמי שמחה ולא משום חגיגה, משום שחגיגה היא דבר שבחובה, ואינה באה מנדריים ונדבות שהוא מחויב ועומד בהם, ואפילו שכשנדר התודה פירש על מנת שיצא בה ידי חובת חגיגה.

קרבן תודה ביום טוב שבועות וסוכות - לתנא קמא אין מבחיאים נדרים ונדבות, לר' אלעזר ב"ר שמעון מבחיאים (אליבא בית הלל).

בל תאחר - לתנא קמא עובר בשלושה רגלים אפילו שלא כסדרם, ולכן מי שעליו להביא קרבן תודה קודם סוכות יביא בחג הסוכות, אפילו שהוא רגל ראשון, שאינו יכול להביאה כשיעלה לרגל בחג המצות ושבעות שסובר שאין מבחיאים נדרים ונדבות ביום טוב. לר' שמעון עובר רק כסדרם ופסח תחילה, ולר' אלעזר ב"ר שמעון כל שעבר עליו חג הסוכות עובר.

ביצה דף כ'. יום ב' - ערב סוכות תשפ"ב

להצלחת אחינו ורדף צדקה וחסד הרה"ח שלום יוסף חיים בן מרים לאה. להצלחה וסיעתא דשמיא בכל הענינים

דף כ' - ע"א

האומר הריני נזיר על מנת שהקרבנות שגזר עלי הכתוב להביא ביום תגלחתי אקנה ממעות מעשר שני - הרי הוא נזיר ואינו מגלח ממעות מעשר שני אלא ממעות חולין, שכיון שאמר הרי עלי נתחייב וכי הדר אמר על מנת לאו מילתא היא.

מצוה מחמת מיתה שאמר שיתנו לפלוני ארבע מאות זוז ושישא בתו - יתנו לו המעות ואם רוצה ישא אותה, ואם אמר שישא ויתנו לו המעות - רק אם נישא אותה יתנו לו המעות.

יקרב את העולה ויעשה כמשפט - לימד על עולת חובה שטעונה סמיכה כעולת נדבה.

המקור לסמיכה בשלמי חובה - מסמיכה בשלמי נדבה ועולת חובה, ומאחד מהם בלבד אין ללמוד - שאינם כליל בשלמי נדבה, ואינם מצויים כעולת חובה.

מחלוקת בית שמאי ובית הלל לענין סמיכה בשלמי חגיגה - לרבי יוסי לכולי עלמא צריכים סמיכה, אלא שלבית שמאי סמיכה בערב יום טוב, ולבית הלל סומך ביום טוב, ונחלקו אם בעינן תיכף לסמיכה שחיתה. לרבי יוסי ב"ר יהודה - לכולי עלמא תיכף לסמיכה שחיתה, שכתוב 'וסמך ושחט', אלא שסברו בית שמאי ששלמי חובה אינם צריכים סמיכה כלל, שלא לומדים מקרבן שלמי נדבה שמצויים בכל שעה, ובית הלל למדו מקרבן שלמי נדבה ועולת חובה כנ"ל.

הלל הביא עולת ראייה לעזרה, ושינה מפני דרכי שלום לתלמידו של שמאי ואמר לו שהיא נקבה ושלמים (ששמאי סובר שאין מבחיאים עולה ביום טוב).

דף כ' - ע"ב

אחד מתלמידי הלל הביא עולתו ביום טוב לסמוך עליה, ואמר לו אחד מתלמידי שמאי 'מה זו סמיכה', וענה לו 'מה זו שתיקה', שאין להשיב יותר ממה שאמר לו.

מחלוקת בית שמאי ובית הלל אם מקריבים עולת ראייה ביום טוב - לבית שמאי אין מקריבים, שכתוב 'לכם' ודרשינן ולא לגבוה, והגם שמוותר להדיט מכל מקום אסור לגבוה, כשם שאין מקריבים נדבים ונדבות שיש זמן להביאם כל הרגל כולו, ולבית הלל מקריבים שאם להדיט מותר קל וחומר להקדש, וכתבי לה' היינו כל שלה' מותר, ושאינו מנדריים ונדבות שאסור שלא קבוע להם זמן.

לאבא שאול קל וחומר של בית הלל הוא - מה במקום שכירתך סתומה כירת רבך פתוחה קל וחומר במקום שכירתך פתוחה, וכן בדין שלא יהא שולחנך מלא ושולחן רבך חסר, וסבר שלבית הלל נדריים ונדבות קרבים ביום טוב ולכן לא השיבו להם בית שמאי להזכיר מנדריים ונדבות.

לסובר נדרים ונדבות אין קרבים ביום טוב - אין האיסור מדרבנן גזירה שמא ישהה מלהקריב עד המועד כדי שיהא לו בשר וחוששים שיארע לו אונס ולא יקריבם, אלא אסור מדאורייתא, והראיה משתי הלחם שחובת היום להביאם בעצרת ואין חשש שיששה בהם ואף על פי כן אפייטם אסורה ביום טוב.

עבר ושחט נדרים ונדבות ביום טוב (לסובר שאסור) - לרבא זורק הדם על מנת להתיי אכילת הבשר לצורך יום טוב, לרבה ב"ר הונא אפילו נטמא הבשר או נאבד זורק הדם על מנת להקטיר אימורים לערב, אבל בשבת לא יזרוק (לאיבעית אימא) - שהחמירו בה חכמים יותר מביום טוב.

גליון הקרוב יהיה בס"ד בערב סוכות מדף כ"א